

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף מז

אמר רבי רומנוס: לי התיר רבי לטלטל מחתה של לבונה (= מין בושם) עם האפר שבתוכה. הגמרא מנסה לבאר את דבריו, שהרי המחתה נעשית בסיס לאפר שהוא מוקצה, ואיך התיר רבי לטלטלה? והרי למדנו שכלכלה (= סל) שיש אבן בתוכה אסור לטלטלה משום שהיא נעשית בסיס לאבן, ורק אם יש בה בנוסף לאבן גם פירות מותר לטלטלה משום שהיא נעשית בסיס לדבר האסור והמותר (= אסור - אבן. מותר - פירות).

לדעת רבי אסי מדובר שנשארו במחתה "קרטין" (= גרגרים) של לבונה שהם עשויים להריח, ולכן היא מותרת בטלטול כמו בכלכלה שיש בה אבן ופירות.

לדעת אביי הקרטין שנשארו במחתה לא מתירים אותה בטלטול משום שרבי היה עשיר ואין הקרטין נחשב אצלו לכלום. וכפי שלמדנו לגבי שיעור בגד המקבל טומאה - שבגד הראוי רק לעניים הוא מקבל טומאה רק כשהוא של העני, אבל כשהוא של העשיר אין הוא מקבל טומאה הואיל ואין הוא חשוב אצלו לכלום. ולכן לדעת אביי הטעם שרבי התיר את המחתה הנ"ל בטלטול הוא משום שיש למחתה דין של "גרף של רעי" (= כלי חרס העשוי להטיל בו צואה) שלמרות שהוא מוקצה התירו חכמים לטלטלו ולהוציאו לחוץ.

לדעת רבא אין למחתה דין של "גרף של רעי" משום ש: 1) גרף של רעי מאוס ומחתה אינה מאוסה. 2) גרף של רעי הוא מגולה ומחתה היא מכוסה. ולכן לדעת רבא הטעם שרבי התיר את המחתה הנ"ל בטלטול הוא משום שהם היו צריכים להשתמש באפר שנשאר במחתה לצורך כיסוי רוק או צואה (ומדובר שכבר לפני שבת הם חשבו על האפר להשתמש בו), והחידוש הוא שלמרות שנשארו במחתה שברי עצים שהם מוקצה בכל זאת התיר רבי לטלטל את המחתה כמו בכלכלה שיש בה אבן ופירות.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

בגלילא שנו: בגליל לא היה הפשתן מצוי, והפתילות (העשויות מפשתן) חשובות להם יותר מהשמן שבנר. ולכן כשנשאר בנר שברי פתילה (בנוסף לשמן) הנר אסור להם בטלטול, משום שהנר נחשב כבסיס רק לדבר האסור (= שברי הפתילות) ולא כבסיס לדבר האסור והמותר (= השמן).

מיטה של טרסיים: מיטה של צורפי נחושת שהיו הולכים מעיר לעיר והיו נושאים איתם מיטה מתפרקת. ובשבת אסור מדאורייתא לחבר חלקי כלי בחוזק משום איסור "מכה בפטיש" - שזהו גמר מלאכתו ותיקונו (אבל לא חייב משום איסור "בונה", משום שאין בניין בכלים).

משנה וגמרא: מותר להניח בשבת כלי תחת הנר לקבל בו ניצוצות, ואין בזה משום איסור "ביטול כלי מהיכנו" משום שבניצוצות אין ממשות. אבל לא מים יתן בתוך הכלי בשבת, משום שבכך הוא מכבה את הניצוצות.

 הדרן עלך כירה

פרק רביעי. משנה: במה טומנים ובמה אין טומנים?

👉 "הטמנה" היא כשהוא מסלק את הקדרה מהאש וטומן אותה בערב שבת כדי לשמור על חומה. אסור להטמין בדבר המוסיף הבל ומותר להטמין בדבר שאינו מוסיף הבל.

גמרא: קופה שטמן בתוכה את הקדרה בדבר שאינו מוסיף הבל אסור להניחה (= את הקופה) על גפת של זיתים שהוא דבר המוסיף הבל, משום שהגפת של זיתים מעלה הבל ומחמם את הקדרה.